

DE VERSCHIJNSELEN VAN DEZE TIJD

17 september 1954.

Goedenavond vrienden.

Wij moeten natuurlijk eventjes kort de inleiding nog weer uitspreken. Ik wil er echter niet teveel tijd aan besteden, omdat we vandaag weer kunnen beginnen met een, hopelijk ook voor u interessante cyclus, een serie. Ik wil u er nog even op attent maken, dat, daar het actuele problemen betreft - niet actuele onderwerpen zoals "zijn er vliegende schotels", hoor, maar actuele onderwerpen en problemen, die in deze tijd speciaal tot uiting komen - het u volledig vrijstaat om deze te suggereren. U kunt die dan eventueel bij de voorzitter deponeren.

Deze onderwerpen zijn verder niet - dat mag ik er ook nog even bij vermelden - voor debat vatbaar, wel voor nadere toelichting, zodat gelegenheid tot het stellen van verdere vragen door elke spreker die in deze cyclus optreedt na de behandeling van het onderwerp wordt gegeven. Wij verzoeken u echter om ook hier er weer aan te denken, dat wij niet onfeilbaar zijn noch alwetend en wij onze conclusies moeten trekken op grond van datgene wat wij zien in uw gedachtewereld, wat wij in onze eigen wereld ervaren. Dan kunnen wij beginnen en dat vind ik erg prettig. Wij moeten natuurlijk ergens een begin maken met een cyclus en daarom zou ik willen spreken over "de verschijnselen van deze tijd" als eerste onderwerp.

Nu moet u niet bang zijn dat ik u een opsomming ga geven van ellende, van alle strijd die er op het ogenblik bestaat. Dit gaat een beetje, laten we zeggen, buiten ons onmiddellijk probleem van hedenavond om. Maar wij moeten vast zien te stellen samen: wat is de vorm van deze beschaving en wat kunnen wij in verdere ontwikkeling hiervan verwachten?

Nu kennen wij verschillende beschavingsvormen en de meest simpele is de boerenbeschaving. Bij boerenbeschaving hebben wij te maken met zeer eenvoudige mensen, over het algemeen enigszins anarchistisch van geaardheid, d.w.z. kleine groepen, die elk voor zichzelf wet en recht stellen, met een grote bodemgehechtheid en een sterke tegenzin in alle verandering of nieuwigheid. Echter zien wij dat hierin dan altijd naar voren komen enkele groepen die dan een soort krijgsmansham vormen. Zij beginnen de verschillende rechten te verdelen, voorrechten te verlenen en met geweld over het algemeen de verschillende eigenzinnigheden de kop in te drukken. Wij krijgen dan een vorm van primitieve cultuur, waarbij wij koninkrijken hebben.

En zodra er een koninkrijk is, zien wij ook een priesterkaste ontstaan. Van daaruit gaat de ontwikkeling verder en we zien hoe langzaam maar zeker de krijgslieden, de vorsten en koningen in de ban komen van de godsdienst en uiteindelijk hun macht juist daaraan ontleen. Wij hebben in Europa bv. die situatie gezien, nietwaar, wanneer we denken aan de tocht naar Canossa van een groot vorst (Keizer Hendrik IV; Red.). Zo hebben we een klein inzicht in wat in die dagen de kerk kon doen t.o.v. de wereldlijke heersers. Ook later hebben we daar nog verschillende blijken van gezien. Wanneer nu deze situatie voorbij is, dan zien wij dat het vorstendom langzaam maar zeker aan kritiek onderhevig wordt. Eigenaardig genoeg is dit een vrijzinnigheid, die over het algemeen begint met de sociale wetgevingen, dus de wetten van de tijd en van het land in ter discussie stellen. Men gaat zeggen: klopt dat nu wel, want deze wetten zijn gesteld alleen maar voor een klein deel van de gemeenschap en wij allen moeten hieronder lijden. Dit geeft aanleiding tot veel revoltes, revoluties, omwentelingen etc. Ditzelfde komt dan meestal iets vroeger of gelijktijdig ook in geloofszaken voor, daar wij splitsingen zien in de kerken zelf, in de geloofsgemeenschappen dus, in de uitleg van heilige Schriften etc.

Hiermee is dan het begin van een nieuwe fase geboren, een fase die wij kunnen stellen voor Europa als liggende tussen de 1500 en de 1800 in. In deze periode krijgen wij een steeds grotere individuele ontwikkeling van alle mensen en daarmee een versterkte oordeelskracht en een neiging om niet meer te geloven, maar te onderzoeken. Ik geloof dat wij aan mogen nemen en veilig aan mogen nemen, dat uw wereld van vandaag de dag in deze fase is gekomen.

Het zelfstandig denken van het individu, dat over het algemeen over een redelijke opleiding of opvoeding kan beschikken, geeft een speciaal kentekenend iets aan de volkeren van een late beschaving. Want u moet niet denken dat uw beschaving een nieuwe of een vroege is, zelfs wanneer ze voorkomt in de zeer oude landen of in de zeer nieuwe rijken als Amerika en

Australië. Het gaat hier n.l. om de levensvorm, de wijze waarop de mensen zich gedragen. En nu is het opvallend dat, hoe meer een mens zelfstandig gaat denken, hoe minder eenheid in optreden en in samenwerking er komt. Normalerweise zien wij dat een dergelijke situatie leidt tot een steeds weer ontstaande feller wordende strijd tussen groepen, partijen, belangengemeenschappen, die op den duur in een zuiver individualistisch denken ieder ander ter zijde willen stellen, trachten voor zichzelf het enig ware en het enig juiste tot stand te brengen en daarmee jammer genoeg vaak de werkelijke orde geheel verstoren.

Wanneer dit een tijdlang het geval is geweest en wat men in deze wereld misschien nog democratie zou willen noemen of een begin van democratie vaak in veel sociale en economische aspecten eerder weer anarchische (ongeleide; Red.) verschijnselen vertoond heeft, komen we in een periode waarin de mensen zelf vragen om zekerheid. Ik meen ook deze periode op uw tijd van toepassing te mogen verklaren, zij het dat deze ontwikkeling nog niet haar volledig hoogtepunt bereikte.

Dit betekent dat de wens naar zekerheid leidt tot het aanstellen van leidende figuren, leidende figuren die op den duur weer de totale macht tot zich gaan trekken. Dit betekent ook dat een gedifferentieerde wetgeving, zoals die in de democratisch anarchische periode nog mogelijk was, niet meer kan bestaan en uit de aard van de zaak wederom een verlenen van voorrechten aan bepaalde kleine groepen, de ontevredenheid in de volkeren aanwakkert.

In een dergelijke periode zien wij dan het verschijnsel, dat de mens oorlog gaat voeren tegen groepen buiten de eigen gemeenschap, dan wordt er dus een veiligheidsklep geschapen, maar op den duur wordt zelfs dit niet meer geaccepteerd. De mens denkt zelfstandig en besluit op den duur dat alle schone leuzen en alle stoffelijke voordelen niet op kunnen wegen tegen de nood en de ellende van een oorlogshandeling. Op een dergelijk moment zien wij een tweestrijd ontstaan. Die strijd die gaat tussen de mensen, de gewone mensen en de machthebbers. De machthebbers zullen trachten ten koste van alles zich door te zetten. Wil het volk verstandig zijn, dan kan het als eenheid een machthebber stellen die, onder controle van het volk, dus nog enigszins democratisch, een orde schept die voor allen aanvaardbaar en tot bevrediging leidend is. Maar meestal gebeurt dit niet, en zover wij dit in de voorgaande beschavingen - een bijna dertig in het geheel - kunnen nagaan, dan moeten wij zeggen dat wij altijd weer zien dat krachtfiguren op de voorgrond treden, een beroep doen op de anarchistisch egoïstische elementen onder het volk en komen tot een dictatuur en deze dictatuur dan vestigen door zodanig zware bloedoffers te vragen, in sterke overmacht het volk bestrijdende, dat het volk op den duur hen accepteert en geknecht onder hen terugkeert tot de boerenperiode, d.w.z. een sterke gehechtheid aan de grond, aan het land, een sterke gehechtheid aan bestaande gebruiken. Een dergelijke gemeenschap blijft dan enige tijd statisch. Zij ontwikkelt zich niet verder, zij verwerpt veelal het nieuwe en tracht zoveel mogelijk de bestaande toestand te handhaven. Wanneer dit niet meer mogelijk is - en dat is voor de heersers dan op den duur niet mogelijk - zien wij een stil verzet zich ontwikkelen onder het volk, dat uiteindelijk in een veelal bloedige revolutie tot uitbarsting komt en wat dan overblijft is een anarchie, waarin een sterk gedecimeerd volk weer terugkeert tot het boerenleven, het leven van de veetelers en de landbouwers.

U zult begrijpen dat ik u deze cyclus niet voor niets heb voorgelegd, want u heeft zelf kunnen begrijpen in welke periode deze wereld zich bevindt. Op het ogenblik in een periode die gevaarlijk is, omdat zij in haar streven naar zekerheid en haar noodzaak om voor deze zekerheid een aantal dingen te doen, komt tot oorlogshandelingen, komt tot onrechtvaardigheden, sociaal, economisch en politiek. Niet in alle landen zal dit even sterk tot uiting komen of even snel, niet elk land vertoont uitsluitend de ongunstige aspecten, maar als geheel verschijnsel over de gehele wereld genomen kunnen wij zeggen dat, een gemiddelde aanvaardend, deze tendens sterk voelbaar is. Die tendens die zal versterkt worden tot in het oneindige, totdat deze onontkoombare neergang van de cultuur en de beschaving tot werkelijkheid wordt, wanneer in de mensheid niet iets ontwaakt dat breekt met het zuiver egoïsme.

En het zuiver egoïsme van deze tijd is er juist omdat men los is van zeer vele dogmatische ideeën en opvattingen, omdat men verklaart en niet meer gelooft, omdat men onderzoekt en niet slechts naspreekt. Juist daarom is het in deze tijd noodzakelijk dat de mens afstand gaat doen van dat ene, van "ik heb, ik ben, ik wil en ik zal". U kunt natuurlijk zeggen: "ik heb een persoonlijke vrijheid nodig, ik kan mij niet anders ontwikkelen", maar ik zeg u: de vrijheid die u nodig heeft die zult u verliezen, tenzij u in uw gehele leven voortdurend weer tot uiting zult

laten komen de samenwerking als eerste factor, waarbij de belangen van de gehele gemeenschap worden gerespecteerd en gedachte van verdraagzaamheid en naastenliefde leidend wordt, niet alleen maar in uw persoonlijk leven, maar op den duur, door het uitdragen van deze idee, over de gehele mensheid, zodat de mensen langzaam maar zeker invloed krijgen op hun gouvernementen, de gouvernementen niet meer kunnen komen tot deze monopolistische instelling, die uiteindelijk een vernietiging betekent van elke cultuur en beschaving, die betekent: eerst de dictatuur en dan de revolutie. Dit mag niet.

En deze wereld kán het op het ogenblik voorkomen, want weliswaar zijn de verschijnselen van niet al te optimistische aard, het ziet er niet zo erg zonnig uit op de wereld, maar als wij rekenen op het ogenblik in volkeren, dan kunnen we zeggen dat ongeveer de helft van de wereld op het ogenblik nog beschikt over gouvernementen die een ontwikkeling in de richting van vrijheid en vrede zondermeer mogelijk maken. Kunnen wij vaststellen dat op ongeveer de helft van deze aardbol nog steeds het economisch en sociale drijven niet alleen is naar de zekerheid, maar naar de zekerheid die tevens betekent vrijheid en de mogelijkheid tot vrije ontplooiing van je eigen wezen. Zolang dit evenwicht nog bestaat, mijn vrienden, behoeft u nog niet te wanhopen, behoeft u nog niet te zeggen: "hier krijgen we een wereldondergang", want dat is niet nodig en het gebeurt misschien ook niet, maar dat zal wel heel sterk afhangen van degenen die juist in deze vrije wereld, in deze vrije landen vertoeven.

Op het moment dat u uw eigen belang, het groepsbelang, gaat stellen ver boven al het andere, dan veroorzaakt u, of u het wilt of niet, in uw eigen land en in dat deel van de wereld waar uw handelen en streven van invloed is, een dictatuur. Misschien dat dit op zichzelf niet zo erg is, maar de geest lijdt daar nog sterker onder, want juist in deze periode, deze aan de ene kant glorieuze en aan de andere kant zo moeilijke periode waarin de wereld zich op het ogenblik weer bevindt, de periode waarin deze oude beschaving eindelijk haar geestelijk erfdeel moet aanvaarden, kan juist voor de geest onnoemelijk veel worden gedaan. Hij wordt langzaam maar zeker vrijgemaakt van het dogmatisch juk dat zonder vragen dwingt te geloven, dat de waarheden van wetenschap, staatkunde en politiek bindt aan bepaalde religieuze, dogmatische opvattingen.

Wij zien de mensen vrijelijk zoeken naar hun God, elk op zijn wijze, en we zien dat ze Hem kunnen vinden. Wij zien dat bij zeer velen ontwaakt het gevoel: wij moeten iets doen om de gouden weg, de weg die Jezus geweest heeft, de weg van naastenliefde verder te bewandelen, wij moeten dat in ons eigen leven zonder ophef in de praktijk brengen. Dat zijn wonderlijk schone gebeurtenissen, en voor de geest die dit kan accepteren is het een lichtend herrijzen naar een nieuwe en betere wereld.

Maar de geest die dit niet zou kunnen accepteren en niet in de praktijk wil brengen, die leeft gevaarlijk, want op het moment dat men omwille van zekerheid, omwille van geborgenheid of bevordering van eigen- of groepsbelangen, gaat komen tot een monopolistische instelling, tot een dictatuur op enigerlei gebied, zien wij dat een dergelijke toestand van dictatuur noodzakelijk maakt dat ter handhaving van het bestaande, dus deze dictatoriale toestand, de vrijheid van denken en spreken wordt geketend. Wordt de vrijheid van denken en spreken geketend, dan zien wij ook de vrijheid van onderricht, van wijsheid, van geleerdheid verwerven, veranderen en uiteindelijk worden tot een sjabloon, waarin niet veel meer van de oorspronkelijke levendigheid van het denken te vinden is. Dan wordt de mens in zijn rede verstomd en versuft en zal hij meer en meer geneigd zijn in vaste denksporen verder te gaan, zonder ook maar een ogenblik, zelfs door de beste en grootste geestelijke impulsen beroerd, buiten dit platgetreden pad te treden.

Men durft het eenvoudig niet aan, men durft geen realisatie en een bewustwording aan.

En dan sterft niet alleen de rijke, wonderlijk rijke vorm van beschaving die uw wereld thans kent, dan sterft daarmee de mensheid geestelijk evenzeer. Wanneer dan een ziel op deze wereld zich zou moeten uiten, ach, indien het één van u zou zijn, ze zou zich voelen als een geketende hofhond die aan de korte ketting daar staat en alleen maar wat moet blaffen voor zijn voer en mishandeld wordt op de koop toe, u zou niet gelukkig zijn, geloof me dat. En die andere geesten die dan een kringloop op deze wereld beginnen, die krijgen ook niet die voordelen die ze nodig hebben. Daarom is het noodzakelijk dat wij in de huidige ontwikkeling, zoals uw aarde die meemaakt, voor alles staan op geestelijke vrijheid, dat wij voor alles staan op een niet-egoïstisch, niet-monopolistisch denken, in de eerste plaats van onszelf, maar in de tweede plaats van onze omgeving en wel doordat wij elk monopolistisch denken ontkennen,

wij elk streven naar dictatoriale bevoegdheden afwijzen, wij elke poging om ons te dwingen onze medemens te negeren, om onze medemens te benadelen, absoluut als voor ons onaanvaardbaar verwerpen. U zult zeggen: dat gebeurt toch niet. Dat gebeurt wel, vrienden. Zelfs in de vrije wereld zijn op het ogenblik al groepen die er een prijs voor geven wanneer u als een Judas Iskariot verraadt uw medemens. Heus niet alleen daar waar gebondenheid is, nee, ook in uw vrijere werelden. Er zijn al mensen die beginnen daar te wroeten en te werken. Men mag u niet dwingen tot verraad. Slechts wanneer uzelf, zonder beïnvloeding van buiten, tot de conclusie bent gekomen dat hier aan de gemeenschap een onnoemelijk kwaad wordt berokkend, dan heeft u het recht om in te grijpen, en dan nog veelal op zo'n wijze dat uzelf probeert om zoveel mogelijk de schadelijke gevolgen voor anderen te voorkomen, dus ook voor degene die dan de oorzaak is. Men moet trachten die anders te beleren misschien, men moet trachten die mens in de praktijk te bewijzen dat zijn eigen stellingen niet houdbaar zijn.

Er zijn op het ogenblik staten en gemeenschappen die trachten meer en meer invloed te krijgen op datgene wat de nieuwsbladen schrijven, de radio spreekt, de kerken verkondigen. Dat is geen recht, de mens moet vrij kunnen denken, moet vrijelijk, zonder commentaren, onbevooroordeeld kunnen horen wat er op de wereld gebeurt, moet zelf zich een mening en opinie kunnen vormen en mag niet geketend worden aan een bepaalde, sterk in één richting wijzende belichting. De mens moet voor alles begrijpen dat een beroep ter wille van de gemeenschap op de mens, niet mag worden verworpen, maar dat men zich, voor dat men daaraan toegeeft, moet realiseren: is het de gemeenschap die dit van mij vraagt of niet?

Dat is een moeilijke taak, dat ben ik met u eens, dat is erg lastig, want wanneer er dan gecollecteerd wordt voor het een of andere goede doel, dan moet u zich realiseren "waarvoor geef ik?" of "waarom geef ik niet?". Wanneer men u vraagt deel te nemen aan een gemeenschappelijke arbeid - of dit nu is een kwestie van Bescherming Burgerbevolking bv. of een kwestie is van Rode Kruisarbeid of een actie ten bate van de ouden van dagen - u zult zich moeten realiseren: wat betekent het, wat is dit als beeld in onze gemeenschap, wat betekent het voor de mensen, niet alleen voor degenen die daar hun profijten van hebben en dan uzelf met uw hele persoonlijkheid achter dit oordeel stellen.

U moet dus zeggen: "Acht ik deze actie goed? Ja? Dan neem ik er deel aan, zo goed en zo kwaad als ik maar kan". Ja, ik bedoel dat niet: zo kwaad als het maar kan, hoor. Dus u moet niet denken: nu ja, zo kwaad als je maar kunt. Dat lijkt op sabotage. Nee, dat is helemaal de bedoeling niet, maar ik bedoel: de één kan het beter dan een ander. Ik kan me voorstellen dat iemand die zestig jaar is niet zo gemakkelijk meer bezig kan zijn met activiteiten die veel kracht en veel lichamelijke inspanning vragen, die zal dus iets anders moeten zoeken, en wanneer hij daaraan deel zou nemen dan zou dat veel kwaad zijn, maar het kan zijn dat er toch een hoekje te vinden is waar hij op zijn plaats is.

Zo, u heeft nu een heel betoog gehoord en ik ben er van tevoren van overtuigd dat bij nadere beschouwing de meningen verdeeld zullen zijn. Maar ik heb getracht u zo zuiver mogelijk een beeld te geven van de normale ontwikkeling, zoals die meermalen reeds op deze wereld heeft plaatsgevonden en ik heb ook getracht de consequenties daaruit te trekken voor uw eigen tijd. Geloof u mij, organiseren is goed, wanneer de organisatie is het streven van de levende mensen, maar organiseren wordt fout wanneer het wordt een kwestie van papieren die mensen regeren. Dat is ook een vorm die naar de dictatuur leidt, vrienden, en daar moet je voorzichtig mee zijn. Aan de andere kant, op het ogenblik vraagt uw leven, geestelijk en lichamelijk, om zeer veel dingen die juist in de richting van persoonlijke vrijheid wijzen, een verantwoorde, zelf aanvaarde vrijheid, en die vrijheid moet u voor uzelf handhaven, maar u moet zorgen dat ze niemand benadeelt en zeker niet ook uzelf.

Nou, dat is voor mij dan voor deze avond eigenlijk de inleiding tot een groot aantal problemen die we hopen te belichten. Wanneer er vragen over zijn, over dit onderwerp, of onduidelijkheden, dan wil ik daar graag eventjes op in gaan, maar alleen over dit onderwerp.

Vraag: Ja, mag ik u even wat vragen? Vindt u niet dat we hier in Holland ook zo zoetjesaan de kant van de dictatuur uitgaan met alle bepalingen, regressen (schadenvergoedingen?), vergunningen, bedrijfsvoorschriften etc.?

Antwoord: Ik vind dat het in Holland erger zou kunnen zijn. De rest kunt u hier zelf uit distilleren. Maar het gevaar is inderdaad m.i. sterk aanwezig, daar men groepen t.o.v. de gemeenschap bepalingen doet treffen, die m.i. persoonlijk initiatief, vrijheid en ontwikkeling vaak uitsluiten en als zodanig uiteindelijk zullen moeten vervangen worden door regelingen die

meer het persoonlijk initiatief, het persoonlijk denken en het vrije denken een redelijke kans van slagen geven. Voldoende voor u?

Reactie: Ja.

Vraag: Wij zijn toch ook verplicht om ordenend op te treden wanneer dat nodig is?

Antwoord: Ja, maar het moeilijke is: wanneer is het nu nodig om te ordenen? Want wij moeten niet vergeten dat het begrip "ordening" heel vaak inhoudt, ofschoon men het niet zo bedoelt: de gelijkschakeling van de ijverige en de luie, inhoudt het gelijkschakelen van een doods voortdraven in hetzelfde pad en met initiatief en risico nieuwe paden betreden. En deze ordening kan dus zonder meer niet aanvaard worden. Wanneer een ordening in een bepaalde groep bestaat, vrijwillig, dan mag niemand daar iets tegen zeggen, want dat elke groep voor zich een orde schept is begrijpelijk en deze orde zal voortkomen ongetwijfeld uit het eigen streven, denken, van de leden van deze groep. Maar zodra deze groep haar eigen ordening bindend gaat stellen voor het totaal van het volk, zonder enige mogelijkheid tot verdere beïnvloeding bv., door een wetmatige gebondenheid aan deze inzichten te geven, dan gaat m.i. die ordening te ver, omdat zij, het vrije initiatief uitschakelend, leidt tot een verstarring.

Vraag: Maar wanneer men niet ordenend optreedt, dan kan dit toch tot een chaos leiden?

Antwoord: Mijn waarde vriend, een chaos ontstaat vaak, zo vreemd als het klinkt, eerder door een teveel aan ordening dan door een teveel aan vrijheid. Ik zou u hier willen wijzen bv. op de periode toen er toch een zeer grote persoonlijke vrijheid bestond eigenlijk en ook een persoonlijke gebondenheid in de jaren 1850 tot 1900. Een periode, zult u zeggen, waarin de strijd voor de rechten van de mens begonnen is. Inderdaad. Maar als resultaat van die vrijheid. Ik zou daartegenover willen stellen de ordening die op het ogenblik elke nieuwe ontwikkeling praktisch onmogelijk maakt, daar zij (er) op gericht is zichzelf te continueren en uiteindelijk moet leiden tot verschijnselen als wij in meer dictatoriaal geregeerde staten reeds hebben gezien, waarbij de overvloed aan geordende maatregelen (het) op het ogenblik zover heeft gebracht dat de doorsnee mens geen verantwoording wenst te dragen, geen risico neemt en zich laat regeren door de ordenende voorschriften in plaats van door de rede, zodat het uitsluiten van redelijk overleg in veel gevallen leidt tot een vermindering van productiviteit, een vermindering van het juist besteden van de tijd, waardoor die het gezinsleven uiteindelijk sterk heeft aangetast, als een woekering, een ordening die de industrie helaas heeft gemaakt tot een middel dat met de knoet alleen te regeren is, daar het anders ondergaat.

Dus: dictatuur, voortgekomen uit deze pogingen tot ordening en veel wreedheid juist daardoor ontstaan. Wanneer u daar rekening mee houdt, dan zult u mijn pleidooi voor een beetje meer speling in de ordening niet kwalijk nemen.

Reactie: Nee, dat ben ik volkomen met u eens, maar mijn mening is toch dat uit de aard van de zaak een ordening goed kan zijn voor een bepaalde groep.

Antwoord: Inderdaad, maar indien deze ordening binnen deze bepaalde groep leidt tot een monopolie dat door de buiten de groep staande niet te breken is, is het fout. Mag ik u een paar voorbeelden geven? Ik zal proberen ze zo recent mogelijk te maken, juist omdat ik de verschijnselen van de ordening in de loop van mijn studie over dit onderwerp heb gezien.

Er werd een vakantie gedecreteerd voor o.a. de groentehandelaren, de melkbezorgers en verschillende andere branches. Deze ordening is niet alomvattend, hier zou ik u graag op willen wijzen. Evenzeer de verplichte sluiting gedurende tenminste één middag, ook deze omvat niet alle bedrijven maar bepaalde groepen. Nu kan ik mij voorstellen dat sommigen van de deelhebbers, binnen deze geordende groepen, liever deze maatregelen niet geaccepteerd zouden hebben en hun eigen weg zouden zijn gegaan.

Ik zou zeggen: wanneer de gemeenschap zó overtuigd is dat, wat zij doet hét juiste en het goede is, dan moet ze ook een ander vrijlaten om zijn eigen gang te gaan. Het is echter bewijsbaar dat dit niet gebeurd is en dat men zelfs met maatregelen die broodroof gelijk komen, heeft getracht te protesteren tegen handelingen van enkelingen die hun eigen gang wilden gaan. Iets dergelijks is voorgekomen in de stad Dordrecht, als ik mij niet vergis, ongeveer een jaar geleden, waar een monopolie van, ik meen ook al weer melkhandelaren, uiteindelijk gebroken werd doordat enkelingen een persoonlijk initiatief hadden, daarbij geen rekening houdende met het feit dat niet elke mens recht heeft op een gelijk goed leven, maar dat elk mens recht heeft zich een goed leven te verdienen en te kunnen verdienen, dat het zijn recht is om werk te hebben en de gelegenheid dus om zich een redelijk bestaan te verwerven,

maar dat het geen recht voor de mens is, zijn werk zodanig geregeld te zien dat hij zonder enige invloed op zijn inkomen, de kwaliteit van zijn arbeid etc. binnen een bepaalde groepering meedraait als een raadgeer in de grote machine.

Want wat men zich niet realiseert wanneer men dergelijke ordenende gedachten probeert uit te voeren is dit: Wanneer u een grote machine bouwt, dan zal deze grote machine in de eerste plaats kostbaarder zijn dan een aantal kleinere apparaten. Dit is overigens niet van mij, maar dat hebben verschillende andere grote producenten evenzeer gezien, en u zult zien dat verschillende van de grootste fabrikanten ter wereld op het ogenblik nog redelijke kleine fabriekseenheden stichten en liever tien fabrieken hebben die een productie hebben van, laten we zeggen, tienduizend, dan dat ze één fabriek hebben die een capaciteit heeft van honderduizend. Dus, hoe meer u ordent en hoe meer u centraliseert - wat met deze ordening onverbreekelijk gepaard gaat - hoe meer u het geheel kwetsbaar maakt. Ik heb aangesneden de monopolies speciaal op handelsgebied nu.

Ik zou erop willen wijzen dat dit ertoe leidt dat de consument slechtere kwaliteit, slechtere service krijgt tegen een hogere prijs, iets wat m.i. voor de consument niet acceptabel moet zijn. Ik zou erop willen wijzen dat dit er verder toe leidt, dat de werkelijke vaklieden niet verder komen dan de knoeiers, zodat uiteindelijk niemand zich de moeite zal getroosten om vakman te worden en u uiteindelijk blijft zitten met een heel leger van knoeiers, waarna dan zeer grote staatsbemoedelingen nodig zijn om eigenlijk met dwang wederom vaklieden te produceren. Ik zou u nog een aantal van die andere bezwaren op kunnen noemen, maar goed, laten we het voor de handel hierbij laten.

Dan: sociaal. Op het ogenblik ziet u daar nog heel weinig van, maar stelt u zich voor dat op een gegeven ogenblik een bepaalde groep zegt: wij hebben het recht - dat is al eens geweest - om ons bijzonder zijn en ons bevoorrecht zijn t.o.v. de wereld te uiten. Dan krijgt u mensen die lopen in zwart en u krijgt mensen die lopen in rood en u krijgt mensen die lopen in wit en geel en je hebt mensen die lopen in pimpelpaars met een purperen stipje. En dan mag niemand dragen wat hij dragen wil en wat bij hem past, dan moet hij dragen wat zijn stand toelaat: kastensysteem. Een kastensysteem is ongezond, omdat het leidt - we zien het ook op het ogenblik in sommige van deze Oostblokstaten - tot een gesloten zijn van de standen: zoals je geboren wordt zo zul je leven. Geen mogelijkheid tot ontplooiing van vrij initiatief, geen mogelijkheid dus ook om bepaalde geestelijke capaciteiten te gebruiken en tot een grotere bewustwording te komen. Sociaal is dit dus al heel slecht.

Politiek. Wanneer men een politieke monopoliestelling krijgt - en dat zien we in veel gevallen inderdaad gebeuren - dan is het verschijnsel het volgende: een bepaalde partij heeft de macht in handen, zij wenst deze macht in handen te houden en ontmoedigt dus het ontstaan van nieuwe groeperingen die revolutionair in haar denken zouden kunnen zijn. In sommige gevallen betreft het hier een coalitie, in andere gevallen een monopoliepartij. Deze partijen zullen in de eerste plaats trachten niet het volk te dienen, maar hun partijlijn tot uiting te brengen. Als zodanig krijgen wij een politieke invloed die ertoe leidt dat niet bekwame mensen plaatsen bekleden waar in werkelijkheid vaklieden nodig zouden zijn, mensen met een veel grotere technische bv., of commerciële bekwaamheid.

Wij zien dan verder dat de onderdrukking van deze kleinere groepen die zich wensen te verzetten en het uitschakelen daarvan, leidt tot een ontevredenheid binnen deze partijen zelf, waarbij dan de partij uiteindelijk tot machtsmiddelen grijpt. En nu wil ik alleen maar even herinneren aan iets wat hier erg veel stof heeft doen opwaaien, een mandement Bisschoppelijk bevelschrift; Red.) dat uit werd gevaardigd in verband met een zekere groepering en partij. Dit is een verschijnsel dat wijst op een zoeken naar politiek monopolie en als zodanig m.i. verwerpelijk. Maar er zijn andere groeperingen die precies hetzelfde proberen te doen en die op het ogenblik ook een ban uitspreken over ieder die bij een bepaalde groep behoort. Een gezonde democratie, die werkelijk democratie is, die moet ook in staat zijn om een gezonde oppositie te dulden en te begrijpen, terwijl een ongezonde oppositie op den duur zichzelf toch vernietigt.

Dus ook hier, politiek, is een te sterk ordenen niet goed. Ordenen in de diplomatie betekent over het algemeen het maken van onderhandse afspraken, onderhandse en geheime afspraken, waarbij het honoreren van deze afspraken vaak met zeer grote moeilijkheden gepaard gaat. Dit leidt tot wederzijds bedrog, dit leidt tot het geven van valse voorstellingen van zaken, dit geeft uiteindelijk aanleiding tot het ontstaan van wereldconflicten die vaak zeer grote offers vragen.

Het streven naar militair-monopolie? Evenzeer. Het betekent het scheppen van een apparaat dat, om rendabel te zijn uiteindelijk zal moeten worden gebruikt en het gebruik daarvan betekent dan opnieuw een knechting van een groot aantal mensen. Ik weet dat daar andere overwegingen meespreken, wanneer men het daar over heeft, en wil dus dit oordeel niet betrekken op de huidige toestand, waar in dit opzicht meerdere groepen evenzeer schuldig zijn, en het niet aan mij is uit te maken wie de grote schuldige is.

Ik zou u verder erop willen wijzen dat een monopolie of een te sterke ordening bv. in het onderwijs, leidt tot een zodanige eenvormigheid, dat niemand meer de mogelijkheid krijgt tot de juiste ontplooiing die geestelijk noodzakelijk is. Dat een te sterke ordening in het wezen van geneeskunde leidt tot een eenheidsbehandeling, die in haar oppervlakkigheid betekent een vermindering van de aandacht die besteed wordt en besteed kan worden aan het lijden van elke patiënt persoonlijk en daarmee een vergroting van de moeilijkheden op den duur.

Dat een dergelijke ordening van het recht uiteindelijk leidt tot het scheppen van een zo groot aantal wettelijke verordeningen en wettelijke maatregelen, dat het geen mens meer mogelijk is om te leven zonder de wet te overtreden, zodat hiermee de wet zelf niet meer gerespecteerd wordt, want wie eenmaal begint de wet te overtreden, die kijkt over het algemeen op een artikel meer of minder niet zo nauw, zodat de eerbied die men dient te hebben toch voor een rechtsinstantie, sterk wordt verminderd, de straffen uitgedeeld door de gemeenschap t.a.v. oneerbaarheid, dus aan werkelijke straf verliezen en uiteindelijk iets worden als een gebroken been, iets waar je niets aan kunt doen, "het is pech, een volgende keer beter".

U zult begrijpen dat, wanneer ik al die aspecten zie - want wat ik hier op het ogenblik zeg dat is allemaal, niet altijd in uw land en niet altijd in Rusland en ook niet altijd in Amerika, maar over de gehele wereld genomen in verschillende staten en landen op het ogenblik tot uiting gekomen - het zijn geen dingen die kunnen gebeuren maar die gebeurd zijn - dan vraag ik u nogmaals in ernst: vindt u dat dergelijke gevaarlijke consequenties moeten worden genomen om een chaos te voorkomen, die m.i. zo snel niet zal optreden, omdat altijd in de massa zelf een gezonde remming tegen anarchie aanwezig is, zolang zij in staat is een zekere prestatie tegen behoorlijke beloning te verrichten.

Reactie: Ik dank u voor uw uitvoerige uiteenzetting.

Antwoord: Ja, ik wil u natuurlijk helemaal niet overtuigen dat ik nu gelijk heb, ik heb aan het begin reeds gezegd: wij kunnen evenzeer falen en we zijn ook niet alwetend. Maar ik weet wel dat wij de onderwerpen, de actuele onderwerpen die wij hopen te bespreken met u, zeer grondig bestuderen, omdat het hier gaat om consequenties van geestelijke aard, eerder dan van zuiver stoffelijke aard, en als zodanig meen ik dus met een zeer zuiver geweten en een goed hart in te kunnen staan voor mijn eigen inzichten, zover ze vanuit mijn standpunt tot stand zijn gekomen.

Reactie: Ik dank u wel.

Spreker: Tot uw dienst. Vrienden, het schijnt dat we hiermee zo'n beetje aan het einde gekomen zijn van de vragen en dus ga ik nu gauw plaats maken voor de volgende spreker, maar ik wil u eraan herinneren, u kunt indienen een aantal onderwerpen van actuele aard en u kunt deze wat mij betreft op een avond zelf naar voren brengen, dan worden ze de volgende avond behandeld, of u kunt ze ook indienen schriftelijk bij het bestuur en u kunt er zeker van zijn dat we ook in een dergelijk geval zullen trachten zo goed en zo juist mogelijk als dit van ons standpunt uit nu eenmaal kan, u mede te delen wat wij ervan denken en wat wij zien als consequenties stoffelijk en geestelijk van het probleem. Ik dank u voor uw aandacht.

HAAT EN HOE KOMEN WIJ ERAF

Goedenavond vrienden.

Ik mag nu een onderwerp naar uw eigen keuze voor u behandelen. Mag ik weten wat dat is vandaag?

Reactie: De leiding leest een uitvoerig schrijven voor over het begrip "haat", te uitvoerig om in dit verslag op te nemen, doch wordt door de leiding samengevoegd in het onderwerp: "haat en hoe komen wij eraf?"

Spreeker: Nou, dan mag ik misschien dat uitvoerige schrijven beginnen te beantwoorden met dat wat (de) steller van het onderwerp in zijn eigen betoog heeft bewezen, dat ook een mens niet kan haten, want, zoals wij reeds zeiden, wanneer in u een vermogen tot haat aanwezig is, omdat u in uzelf een afgerond, dus een evenwichtig geheel bent, ook wanneer de uitingen onevenwichtig kunnen zijn - de mogelijkheden in u zijn evenwichten - nou, dan kunt u niet liefhebben, dan kunt u niet haten, en noemt u uw liefde "humaniteit", dan zou ik uw haat hoogstens "gerichte onmenselijkheid" willen noemen. Maar dat heeft met het eigenlijke probleem heel weinig te maken.

Waarom haten wij of denken we te haten? In doorsnee haat je al datgene wat je bedreigt, en wat op aarde haat heet, is dan ook meestal geen haat maar een aspect van angst of een gevoel van "nu heb je mij ontnomen, nu zal ik jou ontnemen". Dat klinkt heel eigenaardig, maar het is waar. Men haat een mens omdat hij u onrecht heeft gedaan, jazeker, maar men haat een mens ook omdat hij u goed heeft gedaan, dat komt evenzeer voor. Die haat ontstaat niet door de uiterlijke omstandigheden, maar door de innerlijke reacties ten opzichte hiervan. De mens die iets slechts wordt aangedaan, die haat niet om het slechte wat hem overkomen is, maar die haat alleen om zijn eigen onvermogen dit te accepteren, Jezus haatte Zijn beulen niet. Waarom? Omdat Hij kan aanvaarden. En zo is het bij u ook. U moet zich goed realiseren dat, wanneer u werkelijk iemand haat of denkt te haten, dat dit nooit voortkomt uit die personen en hun gedragingen, maar alleen uit het onvermogen in uzelf om met hun gedragingen en handelingen, daden etc., eigenlijk overweg te kunnen.

Haat is niet, zoals u denkt, een kwestie van ondergaan, maar haat is een kwestie van vergelijking. Het eigenaardige is, men haat alles wat het eigen-ik in een laag daglicht stelt, al datgene wat men je begeerten tekort doet, al datgene wat je het leven een klein beetje onaangenaam maakt, vooral in psychische zin. U kunt er best tegen dat iemand u op de tenen trapt, die zult u niet haten, maar als iemand u voor een groot gezelschap voor idioot zet, dan kunt u hem daarom haten, en naarmate u een betere opinie van uzelf heeft, zult u die mens meer haten. Duidelijk?

Omgekeerd, al datgene wat in u verheffend en opbouwend werkt, in de zin waarin u een voorstelling van uzelf heeft, dat is liefde. Liefde is dus een overeenkomst waarbij twee factoren elkaar wederzijds gunstig beïnvloeden. Liefde kan ook zijn eenzijdig, d.w.z. iemand die niets om u geeft, die kunt u liefhebben. Waarom? Omdat u in deze persoon iets voelt wat u op een hoger plan brengt, u voelt zich daar beter mee worden eigenlijk, u krijgt er iets van, daarom heeft u lief. Die persoon zelf echter verwerft van u niets, althans geen interesse in hetgeen wat u bieden kunt, omdat hij op een ander vlak leeft psychisch, die mens die is onverschillig. Ja, het kan zelfs zo zijn dat die persoon u misschien haat, omdat in zijn ogen de verering of de genegenheid of de liefde die u toont, voor zo'n mens vernederend zijn.

En als je het zo gaat bekijken, dan kunnen we dat natuurlijk niet in het Goddelijke brengen, dat ben ik direct met steller eens, uiteindelijk, het Goddelijke is volmaakt en in het Goddelijke moet dus een absolute Liefde zijn, die al het geschapene en al het zijnde omvat, maar houdt dus in een volledige haat voor al het niet-zijnde. Dat klinkt misschien een beetje vreemd, onaangenaam of onverstaanbaar, maar zo moet het toch zijn, want de capaciteit is gelijk.

De bron van liefde en haat is gelegen in het "ik". Het zijn nooit de dingen buiten u, nooit de dingen rond u, nooit de suggesties van anderen zelfs, die u tot liefde en haat kunnen bewegen, tot liefde en haat beweegt u alleen zichzelf. En wanneer u ertoe komt iemand of iets te haten, omdat anderen u zeggen dat het zo slecht is, dan haat u niet omdat het slecht is, maar u haat het óf omdat u er iets wat u in uzelf wilt wegdringen in herkent, ófwel omdat u zich bedreigd voelt in hetgeen wat u voor uzelf als beeld van uw wezen en leven hebt opgebouwd.

Worstel je dus met haat, dan is het heel verstandig om na te gaan: wat is hetgeen wat mij doet haten? En dan moet je niet gaan zeggen: "wat hebben ze me aangedaan en wat moet ik lijden"? Of "wat was dat een onrecht", of "dat vind ik onmogelijk te aanvaarden", maar je moet heel rustig voor jezelf zeggen: "wat heb ik eigenlijk ondergaan in tegenstelling met wat ik wil zijn of wat ik denk te zijn", en dan kom je erachter.

Nu is het eigenaardige dat, als een mens tot deze realisatie kan komen en ook een geest, dat de haat als factor in je bestaan wegvalt. Ik wil niet zeggen dat er liefde van komt, dat is helemaal niet zeker, maar als je voor jezelf je gerealiseerd hebt dat je haat omdat er een

stukje van jezelf is afgebroken, van je voorstelling van jezelf, van wat je dacht: "dat ben ik en dat is van mij", dan heb je ook die andere voorstelling in jezelf, en wanneer je dan niet blind zegt: "en dat is toch niet zo en dat neem ik niet en ik zal ze", want dat is de reactie: haat vraagt de vernietiging van hetgeen dat in het eigen ik een vernietiging, al is die nog zo klein, tot stand bracht, voornamelijk in de waan, maar wanneer je werkelijk zegt: "maar hoe ben ik dan", dan kom je tot de conclusie: "ja, maar alleen het feit dat dit mogelijk was, bewijst dat ik niet ben zoals ik was. Dus deze mens heeft iets heel slechts gedaan en heel onaangenaams, maar ik ben zelf mede eigenlijk aanleiding geweest daartoe, ik heb, doordat ik een foutieve opvatting had van mijzelf en mijn eigen mogelijkheden, dit mogelijk gemaakt".

Ik wil u het sterkste voorbeeld geven wat ik u geven kan en wel aan de hand van degenen die zo'n klein beetje, nu ja, laten we zeggen de laatste tien jaar aan onze kant zijn gekomen. Daar heb ik o.a. gezien iemand die in een concentratiekamp had gezeten. Nu gaat het er niet om in welk concentratiekamp, want er zijn in alle concentratiekampen mensen gestorven. Maar hij kwam uit een concentratiekamp en deze mens had een grote haat tegen het volk dat hem dit had aangedaan en hij had nog grotere haat zelfs tegen de persoonlijke bewakers die hij zag als verpersoonlijking van dit volk en die konden we er niet uitkrijgen.

En toen hebben we hem alles hernieuwd laten beleven en toen kwam dit naar voren: deze mens had, om zich in leven te houden, als een beest geleefd, hij had anderen bestolen en beroofd, hij had kortom allerhande laagheden begaan, hij liet zich gewillig tot spot maken van zijn bewakers, maar was voor die tijd een geëerd en zeer gezien kunstenaar geweest. En deze vernedering, dat hij niet was deze mens die onmiddellijk in relatie stond met het kosmische en die daar kon creëren en herscheppen, maar dat hij was geworden tot nummer zo en zoveel, die met zijn kale kop en zijn magere ledematen voor een bordje soep danste - en wanneer er geen bordje soep was dan deed hij het voor een knuppel ook wel - een beest dat anderen bestal en beroofde, iemand die eigenlijk zelf niet wist hoe te gaan of te staan in het leven en zichzelf daarom verachtte, dat was de oorzaak van zijn haat.

En pas toen we hem konden laten zien hoe verwaand hij vroeger was geweest en hoe hij eigenlijk alleen maar één kant van zijn wezen naar voren had gebracht en de andere had geminacht, toen kon die mens begrijpen dat, ofschoon wat aan hem gebeurd was onmenselijk bleef en niet goed was, zijn haat onjuist was. Hij had geen reden om dat volk of die mensen te haten, maar om zichzelf te haten, omdat hij met zijn verwaande ezelachtigheid mee had gewerkt aan het ontstaan van de verbittering en haat in anderen, die uiteindelijk tot dergelijke sadistische onmenselijkheden had geleid. Begrijpt u?

En zo krijg je meer van die gevallen. Ik ken mensen die, lichamelijk gebonden, geestelijk haten, omdat ze hun gebondenheid lichamelijk als een vernedering voelen, ze voelen zichzelf tot dier worden daarin, en hoe minder ze de kracht hebben om daarmee te breken, hoe meer ze haten, niet zichzelf, maar de oorzaak van de vernedering. En omgekeerd heb ik meegemaakt dat iemand de wereld en de mensen heel erg liefhad. En wat bleek toen? Deze mens had zich altijd op die liefde voor de wereld erg voor laten staan. Hij was erg verontwaardigd dat hij niet onmiddellijk naar de hoogste sferen door kon gaan. Deze mens had nooit tegenslagen gehad in zijn leven, alles was steeds een bevestiging geweest van zijn eigen grootheid en goedheid en het was hem altijd goed gegaan, er was altijd iemand geweest om te zeggen: "ja, maar jij kunt dat nu toch wel", en "o, wat ben ik jou dankbaar dat je dat voor me hebt gedaan", en daarom had hij de wereld lief.

Het klinkt misschien een beetje cru als ik het zo zeg en dan denkt u bij uzelf: "nou, wat is dat eigenlijk voor een betoog?". Maar, geachte toehoorders - laten we het dan zo maar zeggen - en geachte schrijver/schrijfster, dat zijn de feiten, dat zijn de feiten van haat en liefde zoals ze zich in uw onvolmaakte wereld afspelen en het Goddelijke is de tegenstelling tussen het geschapene en het niet-schepbare of niet-geschapene. In uw eigen leven is de tegenstelling eigenlijk een zwakke reproductie, want u schept zichzelf een waanwereld, een wereld waarin je jezelf droomt te zijn en over het algemeen jezelf opmaakt alsof je als een besje van 79 jaar naar een schoonheidsconcorso toe moet of zoiets, nietwaar, dus dat wordt allemaal geschminkt en alle kwaaltjes worden verbleekt, dat het alleen maar is dat beeld van jezelf wat je opbouwt. Wordt dat bevestigd, wordt dat verheerlijkt en op een voetstuk gezet, dan kan ik liefhebben en wordt ik eraf gehaald, dan vind ik dat verschrikkelijk en dan haat ik, en ik heb temeer lief of ik haat temeer naarmate mijn verwerving of vernedering meer publiek is, dat komt ook nog heel vaak erbij. Dit zult u mij niet kwalijk moeten nemen, want u heeft gevraagd om een uiteenzetting van haat en liefde, dat ik kan zeggen: zover het mij bekend is, is dit bij

praktisch ieder mens alleen maar een uiting van zijn zelfzucht en staat als zodanig met de angst in onmiddellijk verband, want de vrees, de angst dus dat je iets ontnomen wordt schept een beeld in jezelf dat je ook onaangenaam is. Dat wijt je niet aan jezelf maar aan degene door wie je tot deze gedachtegang kwam. Nou, en dan haat je hem of haar, begrijpt u?

Maar er zijn gelukkig mogelijkheden dat de liefde hier bovenuit stijgt en dat de haat ook zeer zeker een ander karakter krijgt. Dan krijgen we te maken met de mens die zich bewust van de Kosmische Krachten en de mogelijkheden daarin, een zuiver beeld van zichzelf maakt en in alles liefheeft de Kracht die hij in zichzelf weet en dit alles tezamen dan noemt "God".

Die mens die zal over het algemeen niet haten zoals u dat kent, maar wanneer hij haat dan haat hij het ongoddelijke, dus hetgeen waarin hij God niet kan herkennen, datgene wat hem persoonlijk van God verwijderd en van zijn begrip van het Goddelijke. En deze haat is nooit persoonlijk gericht en nooit op personen of voorwerpen. Hij is over het algemeen gericht op toestanden en situaties. En het eigenaardige is dat deze haat zich op een praktische wijze, n.l. om te zorgen dat een ander zo goed wordt dat de situatie of de toestand vanzelf de wereld uitgeholpen wordt. Begrijpt u? Nou, en dan heb ik hier misschien een beetje uitgebreider betoog... (band loopt af, doch was gelijk het einde van het betoog).

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond vrienden. "Vragenrubriek". Persoonlijke vragen niet toegestaan, alle andere vragen wel toegestaan.

Vraag: Eduard Schuré schrijft in een van zijn werken: Christus is de ware Lucifer. Zou u uw visie willen geven over de Luciferfiguur, die in vele scheppingslegenden zo'n grote plaats inneemt? Welke betekenis heeft deze personificatie in het scheppingsgebeuren en welke functie vervult het nu nog in ons mensenbestaan?

Antwoord: Ik zal trachten om dit kort en laten we zeggen esoterisch te behandelen. Bevalt het u niet, is het niet volledig genoeg, vraagt u het eens een keer als onderwerp, want daar is het heus wel voor geschikt. De figuur Lucifer, ofwel Lichtdrager, is de kracht die zich tegenover het Goddelijke stelt en als zodanig de kracht van het bewustzijn. Dit komt tot uiting wanneer hij zich verzet tegen het voornemen van de Schepper om de bezielde combinatie stof-geest te creëren en komt verder tot uiting in zijn handelingen, o.a. in de paradijslegende, waar deze Lucifer inderdaad licht brengt, dus wijsheid brengt, maar gelijktijdig ook optreedt als verleider, daardoor de mens wekkende van het onbewust leven met God tot het bewust en redelijk leven, waarbij de mens tegenover God en tegenover de wereld staat als een besloten en in zichzelf begaafde persoonlijkheid. Wanneer men Jezus de ware Lucifer wil noemen, dan kan ik dit accepteren, wanneer men dit "Lucifer" als "Lichtdrager" interpreteert. Ik kan het echter niet accepteren als vereenzelviging met deze macht die de tegenstelling is van de benadering van het Goddelijke, want als Jezus de benadering van het Goddelijke had willen tegenhouden en daarvoor willen stellen de persoonlijke Gods-ontwikkeling van de mens, zou Hij niet gesproken hebben over de Vader en ook niet over Het Rijk Gods dat in ons is. Ik hoop dat deze oppervlakkige beantwoording voor u voldoende is. Het aspect "Wat is Lucifer nu nog in ons leven?" kan ik helaas niet behandelen, daar dit mij te ver zou voeren.

Vraag: Mag ik daar nog even wat over vragen? U zei: het Luciferprincipe betekent dus het streven naar bewustwording, dat in dit geval tegenover het Goddelijke wordt gesteld. Hier streven we ook naar bewustwording, juist door uw lezingen, daarbij trachtende om dit te bereiken. Kunt u deze tegenstelling misschien eens nader belichten?

Antwoord: Ja, gezien de beperkte tijd alweer niet uitgebreid, maar ik kan het althans kort proberen. De bewustwording zoals wij die zien kan op twee manieren worden doorleefd. De eerste is de bewustwording van het eigen-ik als zodanig, gesteld als absolute tegenpool van de rest van de schepping. Dit is het Luciferprincipe. Wij kunnen echter ook, nu eenmaal zijnde tegenpool van de rest van het geschapene, in onszelf gecentraliseerd, trachten te komen tot een vereenzelviging van het "ik" mét al het zijnde en zo een hernieuwde benadering

van het Goddelijke, uiteindelijk (een) opname daarin. Ook deze wordingsgang noemt men bewustwording en het is deze laatste bewustwording die wij nastreven.

Reactie: Dank u zeer.

Vraag: Kunt u mij zeggen wat de grote Baron Du Potet gedaan of nagelaten heeft, om zijn machtige wil te ontwikkelen?

Antwoord: Ik zou u dat helaas niet kunnen zeggen. Ik zal trachten er informatie over in te winnen. Ik kan u echter niet garanderen dat ik die zo zondermeer kan geven.

Vraag: Hierbij een krantenberichtje. Acht u wat hierin staat mogelijk?

"Weggedacht". Volgens het Canadese blad "Globe and Mail" heeft de Nieuw-Zeelandse arts en filosoof Rolf Alexander tijdens een demonstratie in Orillia in Ontario drie wolken laten verdwijnen. De demonstratie, waarmee Alexander de kracht van hersenenergie wilde bewijzen, werd door vijftig personen bijgewoond. Een ooggetuige verklaarde, dat reeds na drie minuten concentratie twee wolken "weggedacht" waren. De derde wolk verdween minder vlug, doordat dr. Alexander vermoeid raakte.

Antwoord: Mogelijk acht ik het inderdaad. Ik zou erop willen wijzen dat dergelijke praktijken van regen maken en regen verdrijven, ook vóór deze technische tijd reeds overal bestonden en met ooggetuigen wordt belegd in oude verhalen dat wonderdoeners dit evenzeer tot stand brengen. Of dit echter moet worden gezien als een demonstratie van hersenenergie zonder meer, ben ik geneigd te betwijfelen. Ik zou het als demonstratie van de hersenenergie meer op prijs stellen wanneer deze energie werd gebruikt om kleine bv. mechanische voorwerpen te bewegen, wat evenzeer hetzelfde is, en dan inderdaad aan directe energetische werking kan worden toegeschreven. Op zichzelf is de handeling, daar verricht, een magische die door concentratie tot stand kan komen, maar slechts indien daarbij een harmonie optreedt met zekere factoren en machten die niet in de persoon zelf gelegen zijn. Ik hoop dat dit antwoord voldoende is.

Vraag: In de beschouwing over de rode Adam werd o.a. gezegd dat ieder mens zijn eigen getal moet kennen om te weten waar hij staat. Zou u dit nader kunnen verklaren?

Wat heeft een mens eraan om zijn eigen getal te kennen, wat kan hij daarmee uitrichten of bereiken?

Antwoord: Ja, daarvoor moet men natuurlijk een uitreikende kennis hebben van de kabbala en de kabbalistische interpretatie. Maar wanneer men zijn eigen getal kent, dan betekent dit dat men zelfkennis heeft en daaruit af kan leiden in de verschillende factoren - dit getal komt n.l. door berekening tot stand - wie hij was, wie hij is en wat hij kan worden, daar verder uit af kan leiden wat zijn negatieve en wat zijn positieve zijden zijn gedurende het bestaan, zodat het getal aangeeft de volledige kennis van de persoonlijkheid en haar uitingsvorm, zover als deze begrensd blijft in deze ene fase. Dus dat kan men ermee uitrichten. Bereiken kan men het, zoals reeds gezegd, door de zuiver kabbalistische berekeningen daarin te verrichten, en ik geloof wel dat er voldoende geschoolden te vinden zijn op de wereld in dit opzicht, dat men u daar van dienst zal kunnen zijn, indien u wensen heeft op dat gebied. Voldoende beantwoord?

Reactie: Dank u.

Vraag: Wat is uw oordeel over de filosofie van het mentalisme van Dr. Paul Brunton, meesterlijk ontwikkeld in een serie werken, speciaal "De wijsheid van het superego" en "De innerlijke werkelijkheid", waarbij feitelijk al het vergankelijke, het bestaan, herleid wordt tot een blote gedachte, conform de oude waarheid: al het gebeuren een "Droom van Brahma". Kunt u op het gegeven enigszins uitvoerig ingaan?

Antwoord: Als u naar de klok kijkt, zult u zien dat het laatste alweer betrekkelijk moeilijk wordt. Maar wij kunnen hieromtrent het volgende opmerken: De filosofie waarbij dus het mentalisme oftewel de gedachtewereld primair wordt gesteld is, zover wij na kunnen gaan inderdaad juist. Echter moet worden opgemerkt dat de ontwikkeling van het idee speciaal gericht werd op het Westen en ontwikkeld werd uit de Oosterse gedachte, zodat we hier te maken hebben met een aanpassingsfilosofie, die in sommige punten onklaar, onduidelijk of bewust beperkt blijft. Een meesterlijk werk, inderdaad, maar een volledige waarheid m.i. nog niet. De werking van de gedachtekracht zou echter voor u een bewijs moeten zijn dat de gedachten in de vormwereld zeker op de vormen en verschijnselen een zeer sterke invloed kunnen hebben. Als u het niet gelooft, kunt u even terugschouwen naar die vraag over die wolken die verdwenen. Ik geloof dat dit voldoende is.

Vraag: Enige tijd geleden zag ik, binnenshuis, op ongeveer 1½ meter afstand, een vlam van ongeveer 1½ dm voor mij, die na een ogenblik weer verdween. Mij werd medegedeeld dat dit de "Godsvlam" geweest zou zijn. Indien dit zo is, zou u mij hieromtrent iets naders kunnen vertellen en heeft dit voor belanghebbende een speciale betekenis of betekent dit een speciale opdracht?

Antwoord: Wanneer gesproken wordt over de "Godsvlam", dan is dat weer zo'n algemene naam, waarbij de geaardheid van het verschijnsel, mits reëel en niet ontstaan door optische illusie, m.i. verkeerd wordt uitgedrukt. Een dergelijke vlam, een dergelijk verschijnsel, ontstaat daar waar begeestering en bezieling plaatsvindt, zodat een ervaren hiervan, zover mij bekend inderdaad moet betekenen het ontstaan van een openbaring binnen het eigen-ik plus de opdracht om dit tot uiting te brengen. Ik hoop dat dit voldoende is. Is het niet voldoende, dan kunt u hierop aanvulling vragen.

Vraag: Volgens de Evangelisten Mattheus, Markus en Lukas zou Jezus' graf ledig geweest zijn, dus een lichamelijke opstanding betekenen. Zijn verschijningen daarna lijken mij toch meer op een materialisatie van Zijn geestelijk lichaam. Hoe moet daarover gedacht worden en wat is uw mening daarover?

Antwoord: Mijn mening is dat wanneer een geest komt tot een zeer hoge bewustwording in een stoffelijk voertuig, het voor hem mogelijk is door een vergroting van het eigen trillingsgetal, het trillingsgetal van de stof zodanig te verhogen dat ze als vervluchtigende materie en uiteindelijk als krachtveld bijeenblijft en kan worden herbouwd en gematerialiseerd in zuiver stoffelijke vorm overal waar dit noodzakelijk is.

Echter dit is niet onbeperkt mogelijk, daar bij elke hernieuwde vaststelling van de oorspronkelijke vorm, verloren gaat een deel van de stoffelijke impuls ofwel het zuiver materiële en dit wordt vervangen door, wat u noemt materialisatie, dus door geestelijke wilskracht uit de omgeving gevormde materie. Zodra dit het geval is, krijgen wij een verheerlijkte figuur, die uiteindelijk op aarde niet meer volledig houdbaar is, maar wel voor kortere tijd kan verschijnen. Ik meen dat wij, in het geval van de opstanding, met een dergelijk geval te maken hebben. Ik hoop dat dit de vraag voldoende beantwoordt. Ik mag er misschien nog bijvoegen dat dergelijke verschijnselen niet alleen bij Jezus voor zijn gekomen, maar ook voorkomen bij sommige Hoge Ingewijden die op aarde leven en zelfs beschreven worden als voorkomende bij sommige Hoog-Ingewijde groepen o.a. in Tibet en enkele andere landen. Een gelijksoortige verklaring wordt gedaan omtrent enkele geestelijken in het Dominicanenklooster buiten Sevilla in de jaren 1563, zodat hieruit op te maken valt, dat het verschijnsel meer voorkomt, maar juist in dit geval een buitengewone interpretatie en een buitengewone betekenis werd toegekend binnen het kader van een geloof.

Vraag: Iemand wordt door meerdere doktoren voor ongeneeslijk verklaard, waarbij de naam van een tegenwoordig veel voorkomende ziekte werd genoemd. De persoon in kwestie wendde zich tot een goede magnetiseur die ten eerste de diagnose van de doktoren niet deelde en ten tweede verklaarde de patiënt te kunnen genezen. Inderdaad is sinds hij met de behandeling begon duidelijk merkbare verbetering ingetreden. Wat is uw mening? Kan de persoon in kwestie genezen worden?

Antwoord: Dit laatste is m.i. zonder zuiver persoonlijk te worden niet te beantwoorden, maar ik wil u wel het volgende zeggen. Wanneer een geneesheer zegt "ongeneeslijk" dan betekent dit "met de ons bekende krachten, middelen, niet te genezen". Wanneer een arts of meerdere artsen een diagnose stellen, dan kan over het algemeen worden aangenomen dat deze diagnose redelijk juist is. Wanneer daarentegen een magnetiseur een diagnose stelt en deze niet door andere, onafhankelijk van de magnetiseur staande en niet met hem bekende magnetiseurs wordt bevestigd, is het twijfelachtig, daar zij van zijn persoonlijke interpretatie van bepaalde invloeden afhangt. Waar echter verbetering ingetreden is, kan worden aangenomen dat althans een vermindering van het lijden van de kwaal kan worden gegeven. Wanneer de interpretatie grotendeels althans juist was, is zelfs genezing mogelijk. Wij kunnen echter zonder het geval op een specifieke patiënt te betrekken en op een specifieke magnetiseur, natuurlijk niet definitief zeggen: het is wel of het is niet mogelijk. Ik zou zeggen: in de meeste gevallen is een grote verbetering bij een regelmatige en tijdige behandeling praktisch zeker, een absolute opheffing echter meer afhankelijk van de eigen geestkracht van de patiënt, dan alleen van de invloed en werking van de magnetiseur.

Vraag: Een vraag die vorige week niet beantwoord kon worden, wordt nu andermaal gesteld n.l.: Kunt u een definitie geven van 1. herpes zoster en 2. herpes cornea? Met welke middelen kunnen deze ziekten voorkomen en/of genezen worden?

Antwoord: O ja, daar heeft men mij over gesproken, dat klopt. Maar ik moet u tot mijn spijt zeggen, dat ook ik daarover geen gegevens heb gekregen noch daar zelf over beschik, zodat het verstandig is wanneer de voorzitter althans zich de moeite wil getroosten om deze vragen telkenmale bij de "vragenrubriek" even in herinnering te brengen, totdat antwoord wordt gegeven. Want ik kan u wel zeggen: ik zou het ook weer aan een volgende spreker doorgeven of bij een volgende vragenrubriek beantwoorden, maar ik kan ook daaromtrent geen garantie geven en kan alleen zeggen dat hier waarschijnlijk sprake is van een falen van onze kant. Ik hoop dat u hiermee genoeg neemt.

Reactie: Dat zal wel moeten.

Spreker: Dat zal wel moeten, ja, inderdaad, dat is zeer treurig maar het is waar.

Vraag: De vorige keer heeft u gesproken over verschillende kleuren en verschillende kleuren in verband met de gezondheid, die het beste zouden zijn voor de gezondheid. Kunt u ook nog zeggen wat de beste kleur is wanneer men veel lijdt aan hoofdpijn?

Antwoord: Wanneer men veel lijdt aan hoofdpijn, lijkt het mij het verstandigste om te vermijden zeer felle kleuren en dus bij voorkeur pasteltinten te kiezen, en wel pasteltinten die gaan van zachtroze of zachtgroen tot, laten wij zeggen beige, en een donkergroen. Verder, wanneer men een bepaald vertrek heeft of een bepaalde omgeving waarin men veel rust, blauw, blauw en donkerblauw, geen zwart.

Reactie: Dank u zeer.

Vraag: Ja, ik wilde het ook nog even over kleuren hebben. De vorige week werd gesproken over de voorkeur voor een zekere kleur. Is dat zo dat ieder mens dat heeft of zijn er ook personen die dat niet hebben en waar wijst dat op?

Antwoord: Ach, kijkt u eens, er zijn mensen die geen speciale voorkeur voor kleur bewust tot uiting brengen, maar over het algemeen zullen wij merken dat zij, zonder het zich te realiseren, door sommige kleuren of kleurcombinaties sterker worden aangetrokken dan door andere, zodat van een voorkeur voor kleuren inderdaad kan worden gesproken.

Wanneer deze echter niet bewust optreedt, spreekt dit over het algemeen voor een zekere nuchterheid in de persoon zelf, waarbij, men dus zoveel mogelijk de sentimenten en gevoels-overwegingen ter zijde schuift en het redelijk element naar voren brengt. In dergelijke gevallen zullen wij verder vaak plotseling onverwachte perioden van sterke impulsiviteit op zien treden met de daaraan verbonden gevolgen van dien op alle gebied.

Reactie: De leiding wekt de nieuwelingen op om vrij met de vragen waar ze mee zitten naar voren te komen.

Spreker: Ik blaf wel maar ik bijt niet.

Vraag: Even iets over het magnetiseren, of de genezing daarvan blijvend kan zijn. Nu wilde ik zo graag weten of de genezingen van Sir Edwards uit Engeland van blijvende aard zijn.

Antwoord: Ook hier meer afhankelijk van de patiënt zelf dan van de werking als zodanig. U moet zich realiseren dat zowel de magnetiseur als de krachten die o.a. door Edwards, zijn zuster en trouwens ook vele anderen worden gezonden naar bepaalde patiënten, weliswaar een verbetering van het eigen krachtpotentieel kunnen betekenen en vaak een geestelijke steun, maar nooit kunnen verhoeden dat, wanneer geestelijke fouten de oorzaak waren van lichamelijke kwalen - en dat is meestal het geval - de lichamelijke kwaal wegblijft wanneer de geestelijke kwaal blijft voortbestaan, zodat in alle gevallen zeer sterk moet worden gerekend met eigen mentaliteit en geestkracht van de patiënt in kwestie. Voldoende voor u?

Reactie: Ja, dank u.

Vraag: Ik wilde u iets vragen. U had het over de materialisatie van Christus. De materialisatie van Katy King was dat een zuivere materialisatie of was dat een etherisch-dubbel van het medium?

Antwoord: In de kwestie Katy King hebben we het eigenaardige verschijnsel dat inderdaad het medium, het voorstellingsvermogen van het medium plus van de aanwezigen, mede sterk

vormend zijn voor de uitingen en het gedrag van de manifestatie. Hier zijn weliswaar geestelijke krachten bij in het spel geweest, maar in deze ontwikkelingsfase zien wij, zoals in veel gevallen, dat de mentaliteit van de aanzittende nog zeer sterk bepalend blijkt voor de uiting en in veel gevallen de vooropgezette gedachte van het medium juist bij dergelijke, veel kracht eisende manifestaties, beheersend zijn voor de vormgeving. Dit komt ook heden ten dage bij materialisatie seances nog vaak voor. Wij kunnen meerdere gevallen noemen waarbij wij persoonlijk hebben vastgesteld dat de verschijningen die tijdens zo'n zitting plaatsvonden weliswaar gedeeltelijk geestelijk bezielde waren, maar het onmogelijk was tegen het sterk verwachten van de aanwezigen in, te komen tot een zuivere en aanvaardbare vormgeving. Ik hoop dat dit antwoord voldoende is.

Reactie: Ja, maar zij heeft toch geruime tijd gematerialiseerd in het midden van een groep van personen.

Antwoord: Nu ja, de materialisatie op zichzelf is toch zeer normaal? Kijkt u eens, als u hier allemaal bij elkaar zit en ik zit hier te praten, nietwaar, of één van de andere sprekers, dan moet u zich heel goed realiseren dat wij niet vrij zijn in wat wij zeggen, wij moeten rekening houden met uw gedachtestromingen. Maar dit zijn maar woorden, en wij kunnen, wanneer het nodig is, volledig onafhankelijk van uw groep, met het medium werken. Wij hebben uw krachten niet nodig. Maar nu komen wij in een seance waar een meer tastbare manifestatie wordt gevraagd. Het is begrijpelijk dat dan van u veel meer kracht moet worden gegeven, maar deze kracht die u ontnomen wordt draagt het kenteken van uw eigen denkvermogen, zodat de gedachten en verwachtingen die in uw leven sterk beïnvloedend zijn voor de manifestaties die komen. Vandaar dat dergelijke seances zo gevaarlijk zijn voor degenen die alleen sensatie zoeken, omdat zij dan met een licht spottende gedachte soms wezens aanroepen, die zich dan in de door hen in gedachten opgelegde vorm uiten en zich daarbij soms enigszins onbehoorlijk gedragen.

Vraag: U zei daar straks dat veel ziekten een psychische achtergrond hebben. Heeft reumatiek dat ook?

Antwoord: Reumatiek is eigenaardig genoeg een verschijnsel dat voor 99% mentaal tot stand komt en over het algemeen voortvloeit uit ontevredenheid en nerveuze innerlijke spanningen. Verder zal ook een langdurige onzekerheid met een weigering in het eigen-ik om de consequenties van de toestand te aanvaarden, zeer vaak reumatische pijn veroorzaken. Wij kunnen zeggen dat kentekenen die vaak met reumatische verschijnselen gepaard gaan zijn: een zekere kritische levenshouding, een babbelsucht bij sommigen zeer sterk, verder een innerlijke onzekerheid en de behoefte om zich te doen gelden, die vaak gefrustreerd wordt. Misschien niet erg vleidend voor de reumatieklijders onder de aanwezigen, maar wanneer u mij een vraag stelt, moet u mij niet kwalijk nemen dat ik het antwoord geef. Anders gezegd: wanneer u geestelijk tevreden bent en u bent werkelijk overtuigd dat u nog een doel in het leven heeft en wat te doen heeft wat u bevalt en waar u aardigheid in heeft en wat uw persoonlijkheid bevestigt, dan zult u het leven voller aanvaarden en u zult uw reumatische verschijnselen zien slinken en uiteindelijk zien wegblijven.

Vraag: Heeft het dan helemaal niets met het klimaat te maken?

Antwoord: De mogelijkheid tot ontstaan van de reumatiek heeft inderdaad met het klimaat te maken in zoverre dat deze reumatische aandoeningen vaak door vochtgehalte etc. worden bevorderd. Wij zien bv. in Oosterse landen vaak als geestelijk beïnvloed equivalent psoriasis optreden. Dus dat zijn allemaal ziekteverschijnselen die, naarmate het klimaat enigszins kunnen variëren. Maar ofschoon u een korte aanval van reumatiek zuiver door klimaat en omstandigheden op kunt lopen, net zo goed als u een verkoudheid daardoor op kunt lopen, zult u niet blijvend daardoor gekweld kunnen worden, tenzij een geestelijke reactie het ontstaan van deze afwijkingen - dat zijn het uiteindelijk, hoofdzakelijk in zenuwverbindingen en celvorming - sterk bevordert. Het is geen celvorming, hoor, denkt u dat niet, maar het is een verandering van innerlijk geleidende waarde van het vocht in de cellen.

Reactie: De leiding herinnert aan de tijd.

Spreker: Nu ja, laten we dan zeggen, nog één vraag. Anders dan snijden we ineens zo cru af en dan zijn ze niet gewaarschuwd, dan zeggen ze: nu ik aan de beurt kom, nu gaat het niet meer.

Vraag: Ik kom weer even op die hoofdpijn terug. Geldt hetzelfde voor hoofdpijn wat u daarnet voor reumatiek zei?

Antwoord: Voor heel veel hoofdpijntjes wel, ja.

Vraag: Ik bedoel bij chronische hoofdpijn.

Antwoord: Ja, chronisch, natuurlijk. Weet u, chronische hoofdpijnen die kunnen voortkomen uit een chronische overspanning en die kunnen voortkomen uit het chronische probleem, hoe doe ik het beter? Ik voel me eigenlijk niet helemaal op mijn plaats, ik zou anders willen en ik kan niet anders. En dit psychisch verwerkte probleem uit zich dan vaak in een protest, ik heb zo'n zware hoofdpijn, ik kan niet. Het is dus vaak een uiting van een innerlijk verzet. Wanneer deze chronische hoofdpijn bijzonder hevige vlagen kent op bepaalde momenten, zou het de moeite waard zijn om eens na te gaan welke problemen of welke taken met deze versterking van hoofdpijn gepaard gaan. Ik denk dat men dan inderdaad de bron wat gemakkelijker benaderen zal.

En nu moet u mij niet kwalijk nemen, maar voor verdere adviezen wende u zich tot bevoegde figuren of tot de vragenbeantwoorder in de volgende weekbijeenkomst.

Dus aan mij de taak om u te danken voor uw aandacht en het woord te laten aan degene die de avond voor u gaat sluiten.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond vrienden.

Wij gaan besluiten met "Het Schone Woord". Ik zou graag van u hebben vijf onderwerpen om in een eindthese samen te voegen.

Reactie: Het dier - Verbijstering - Geduld - Gezondheid – Rust

Wij zien met verbijstering dat het dier, gedacht zonder redelijk verstand, meer gezondheid, meer levensvreugde, meer rust en wijsheid bezit dan de doorsnee mens. Voor u acceptabel?

Reactie: Ja.

Ik zie het dier gezapig gaan
En aarzelend een wijle staan
Voordat het vol met heerlijk vuur
Weer spelen gaat.
En komt het uur van slapen
Of van jacht,
't Dier kent de tijd
En houdt de wacht
Of rust,
Zoals het nodig is.
Want met verbijstering gadeslaand
De dieren op de aarde,
Vragen wij ons wel eens af,
Waar blijft der mensen waarde?
Hoe komt het, dat het dier zo trouw,
Zo edel steeds wil wezen,
Hoe komt het dat wij vaak de mens
Meer dan het dier nog vrezen?
Hoe vinden wij de zoete rust,
Het zoet en stil vertrouwen
Dat soms de dieren als een sfeer
Rond je kunnen bouwen
Het antwoord is; de werkelijkheid.
Ach mensen, wees toch zo ge zijt.
Het dier dat blijft zichzelf gelijk
En geeft van 't ware wezen blijk.

Daarom is in het dierenrijk
De vrede vaak te vinden,
Zelfs wanneer het dier moet leven
Door anderen de dood te geven.
Maar mensen, zwaar en sterk vermomd,
Die sluipen door het leven
En je weet niet: zijn ze goed of slecht?
Diep in je is een beven,
Een wantrouwen, een onberadenheid,
Van "ik zal het maar aanvaarden",
Maar een weten dat in werkelijkheid
Bestaan nog andere waarden.
En toch, de geest is onvermomd,
Ook van alle mensen.
Daarin staan vast hun aard en zijn,
Hun leven en hun wensen,
Daarin staat geschreven:
Deze mens gaat als een mens,
Een engel of een roofdier door het leven,
Daarom, zoek naar het Licht van de Geest,
Dan kunt ge vrede vinden,
Opdat ge onbevreesd kunt zien
De ware aard van vijanden en vrienden.
Dan kunt gij zeggen: 'k Heb gezien,
Begrepen in dit leven
Wat er bestaat, en daarom ook
Wat ik aan God moet geven.
Want zie ik hoe de mensen gaan
Of hoe de dieren leven,
't Is zeker dat zij allen weer
Toch naar een einddoel streven.
Dat doet de gemaskerde mens,
Dat doet op de grens
Tussen mens en dier
Het huisdier al te vaak,
En zelfs het zeer eenvoudig dier
Vervult dezelfde taak.
Aan het einddoel van al dit bestaan,
Van al dit grootse leven
Staat God,
Die aan het eind des tijds
Aan allen rust zal geven.
Maar zo ge door de onrust lijdt
En door het leven wordt gedreven,
Vraag naar de Goddelijke Kracht,
Geef u over aan Zijn grote Macht
En laat Hem door u leiden.
Ik zeg verkeerd,
Het woord dat vaak
De mensen hier gebruiken.
Ze zeggen: ik leid God,
Waarmee ze 't leven zelf
En ook zichzelf fnuiken.
Neen, God leidt u,
Hij neemt uw hand
En voert u door de sferen
Tot aan het eind, het Vaderhuis,
Het heil 'ge Rijk des Heren.
Een dier aanvaardt
Het leven en zijn God

En vraagt niet: wat nog meer gegeven?
't Weet wat het begeert,
Wat het verlangt
En bepaalt al 't zijn en streven
Naar zijn eigen aard.
Gij zijt meer, mens,
Want gij weet wat ge betekent op aard.
Leert gij dan uzelve te leven,
En zo tezamen met de Goddelijke Kracht
Op het einddoel toe streven.

Ik dank u voor uw aandacht. Goedenavond.